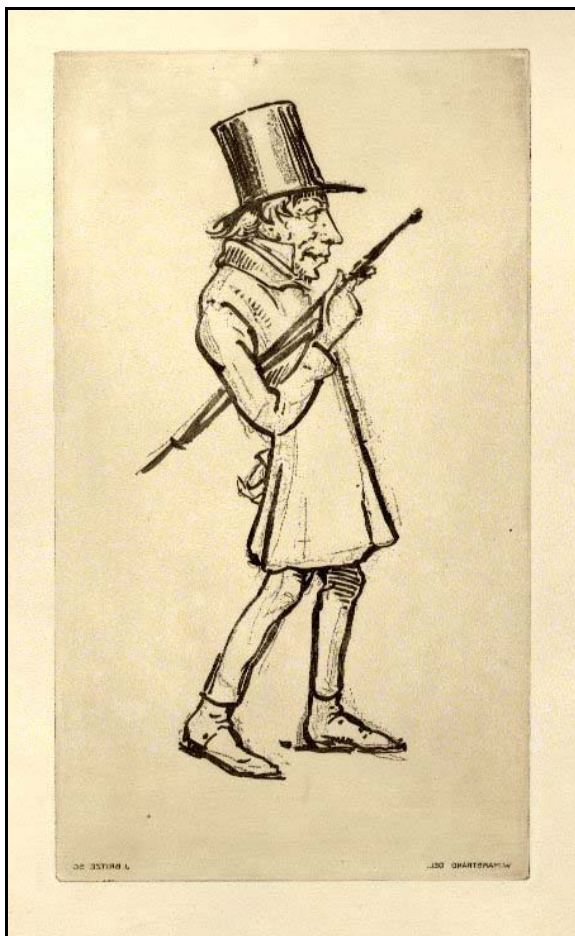

Lázár Ervin Járkáló:

Emlékeztető

150 éve halt meg a dán filozófus, teológus, író Sören Kierkegaard

Az évfordulóra több róla szóló könyv jelenik meg, és két színdarabot is előadnak, az egyiknek éppen halálának évfordulóján éjjel volt a premierje az Assistent Kirkegaard kápolnájában, (abban a temetőben, ahol H.C. Andersen sírja is van, a színmű éppen kettejük fiktív „vitájára” épít a 200 éves H.C..A. — többnyire bizony cunci* - ünnepléssorozat közepette) az előadás után, éjfélkor pedig megkoszorúzták S. K. sírját. Vagyis a dán puritanizmushoz képest jelentős megmozdulások voltak. Ugyanakkor viszont többen panaszkodtak is, Kristeligt Dagblad krónika írója Assbjörn Petersen (filozófia szakos egyetemista) írásának egyenesen az a címe, hogy „Kierkegaards aktualitet bliver overset” (azaz, szabadon: Kierkegaard aktualitása nem aktuális?). Mint írja többek között: „150 éve S. K. az államegyházzal vívott

harca kellős közepén halt meg. Kritikája ma aktuálisabb, mint valaha**. Mégis a privát életét illető hatalmas érdeklődés elárnyékolja gondolatait, amiknek pedig be kellene töltenie a ma egyházát.” Számunkra különösen érdekes, hogy a fiatal krónikás ugyanarra teszi a hangsúlyt, amire a mi Hamvas Bélánk (akiről köztudott-

nak kéne lenni, hogy S.K. és gondolatai eléggé meghatározóak voltak életében és alkotó munkájában). Vagyis: „Det Nye Testamentes kristendom er slet ikke til.” Amit H.B. valahogy így aposztrofált, „No lám, hiszen a kereszténység nincs is”; avagy, „még el sem kezdődött”. Nem ez az alkalom, hogy részleteibe menően bemutassuk a filozófus érveit (ezt írja A. Peteresen is!), de tömören összefoglalva enyhén szólva komolytalannak minősítette mind az állam által fizetett, akkor mintegy 1000 (ma kb. 2000) lelkész által élt, és hirdetett tanokat, mind pedig a „keresztény” (-nek államilag és egyháziilag kinevezett) népesség hit, és életgyakorlatát. A cikk szerzője megkritizálja többek között a Kierkegaard Kutatóintézet munkáját is, miszerint a filozófus életének apróságain huzakodnak egymással, ráadásul szenvedélyesen, miközben a teológus, gondolkodó Kierkegaard eltűnik a háttérben. Ahelyett, hogy a gondolatait tolmácsolják, az életét nézegetik, ami természetesen akadályozza, hogy aktuális, sőt döntő érvei meghallgattassanak napjaink nagy vitáiban. Ez még akkor is így van, ha egyébként kiváló példája volt egy olyan embernek, akinek élete és művei fedik egymást - írja az ifjú krónikaíró. (A - Hamvast ismerő - magyar embernek megint csak eszébe juthat némi alapvető hasonlóság ugye!?) Persze nem csoda, hogy S. K. a mai napig irritálja a többséget a szarkasztikus őszinteségével (megint egy H.B. reminiscencia!?) amikor ilyesmit ír: ha valaki nem tudna különbséget tenni az egyház, és a valódi kereszténység között hát legalább vegyen be hánytatót. A savanyú kiürülés után talán reménye lesz az igazi kereszténységre rátalálni.**

Persze, nem ez az élete végi „le- és elszámolás” persze az egyetlen fontos művelet Kierkegaard életében és művei sorában. Az legalábbis biztos, hogy bizony nincs kimerítve a sokszor fölforgató, és csudálatos életmű, a ma is, személyesen (!) felfogható tanulságokról nem is beszélve. Ő nyugodjék békében, és „hallgassa kimeríthetetlenül Jézust a „rózsacsarnokban”, amint sírfeliratában reméli.

Nekünk viszont, még élőknek - ha jót akarunk! - kikerülhetetlen feladatunk, és/vagy lehetőségünk legalábbis konzultálni univerzális gondolataival. Ámen.

Megj.: Félreértés ne essék, nem gondoljuk, hogy Kierkegaard vallásal kapcsolatos küzdelme, és kritikája csak a dán „keresztény” államegyházat illeti! Egyszerűen, az Istennel, avagy a legmagasabbal, legbensőbbel, stb. való emberi alapállásról kevesen mondtak annyi lényegeset (meggyőződésünk szerint bármely vallást, és intézményeit is illetően), mint ő!

Kelt Koppenhágában 2005. november 11-én, pénteken.

Lázár Ervin Járkáló

A Koppenhágai Hamvas Béla Klub (a MAGosban) Elnök-vezérigazgató-püspök-szolgája...; vagy, amit akar-tok;-) <http://hjem.get2net.dk/hamv.laz>

Jegyzetek:

*H.C. Andersen év is van, és hát - bevallottan - naaagy bizniszt is reméltek az ünnepléssorozatot szervezők, világhírt kihasználni kívánók napjaink kissé begörccsölt, piacfasizta dominanciájú Dániájában. Sajnos, vagy talán törvényszerűen, a sok remek dolog közül (a napi rádió-Andersen mese például) olyan marhaságokra is sor került, mint Tina Turnert meghívni a népstadionbeli központi emlékezés showműsorába, ami az emlékévre szánt pénz mintegy egyharmadát (ha jól emlékszem) el is vitte - közfelháborodásra persze.

A „cunci” H.B. fogalmazása; lásd: <http://hjem.get2net.dk/hamv.laz/cunci.html>

**Aki egy pillantást szeretne vetni a filozófus egyházharcos gondolataiba, az - magyarul csak itt találhatóan - megteheti S. K.-nak élete végén saját költségén kiadott *A pillanat* című periodikája egy részének elolvasásával. A sír is megtekinthető ezen a honlapon:

<http://hjem.get2net.dk/hamv.laz/KierkegaardApillanat1.html>

A baloldali sírtábla a filozófus író „sírversével”:

Fordításban:

EZ A BIZALOM IDEJE.
VAGYIS NYERTEM.
A TELJES FESZÜLTSÉG
EGYSZERRE ELTŰNŐ-
BEN.
ELPIHENHETEK
A RÓZSASZALONBAN
ÉS MOSTMÁR MINDÍG
[HALLGATHATOM*]
JÉZUSOM BESZÉDIT.

[*Meggyőződésem, hogy a tábláról hiányzik ez az ige! Hm?! Laz.]